

УДК 657.6:657.372.12

Т. О. Меліхова,

к. е. н., доцент, завідувач кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту,
Запорізька державна інженерна академія

А. Е. Петренко,

магістрант ОА-17-2мд, Запорізька державна інженерна академія

DOI: 10.32702/2306-6792.2019.3.38

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НАРАХУВАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

T. Melikhova,

Ph.D. in Economics, associate professor, Head of the Department of Accounting, Analysis,
Taxation and Audit, Cand. Sci. (Econ.), associate professor of Zaporizhzhia State Engineering Academy

A. Petrenko,

Group of studing the theory of taxation-17, Zaporizhzhia State Engineering Academy

IMPROVEMENT OF THE METHOD OF PAYROLL INTERNAL AUDIT

Заробітна плата є доходом працівників підприємства, яку після нарахування відносять до витрат. У випадку виявлення порушення зменшення суми нарахованої заробітної плати або роботи працівників без офіційного оформлення, на підприємства накладаються фінансові санкції та адміністративний штраф. Для своєчасного попередження цих помилок підприємства проводять внутрішній аудит нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час, відпускних, лікарняних, роботу у святкові дні та нічний час, а також відображення їх в обліку та звітності.

Метою роботи є удосконалення методики внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати для підвищення економічної безпеки підприємства.

Внутрішній аудит нарахування заробітної плати здійснюється з метою встановлення правильності та своєчасності нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час, відпускних, лікарняних, роботу у святкові дні та нічний час, відображення в обліку та складання звітності.

Завдання проведення внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати, а саме здійснити перевірку правильності: визначення залишку на рахунках обліку заробітної плати, нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час, нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності, нарахування розміру відпускних, нарахування розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, нарахування розміру оплати праці у нічний час, кореспонденції рахунків.

У роботі удосконалено методику проведення внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати для підвищення економічної безпеки підприємства, яка на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план перевірки, програму перевірки, робочі документи. Запропонована методика проведення внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати надасть змогу охопити всі аспекти нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час, відпускних, лікарняних, роботу у святкові дні та нічний час, дослідити законність, правильність, своєчасність, відповідність, відображення їх в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний аудит та підвищити економічну безпеку підприємства.

Wages are the income of employees of an enterprise, which, after accrual, are attributed to the expenses. In the event of a violation of the reduction of the amount of the accrued wages or the work of employees without official registration, companies will be subject to financial sanctions and an administrative fine. In order to prevent these mistakes in time, enterprises conduct an internal audit of wages for actually spent time, vacation, sick leave, work on holidays and night time, as well as their reflection in accounting and reporting.

The aim of the work is to improve the methodology of internal audit of payroll for improving the economic security of the enterprise.

Internal audit of payroll is carried out in order to establish the correct and timely payment of wages for actually spent time, vacation, sick leave, work on holidays and night time, reflection and reporting.

The task of carrying out an internal audit of the payment of wages, namely, to carry out a check of the correctness: the definition of the balance on the accounts of the calculation of wages, the calculation of wages for actually worked time, the calculation of the amount of temporary disability assistance, the calculation of the amount of leave, the calculation of the amount of wages on holiday and non-working day employees, charging the amount of pay at night, correspondence accounts.

The method of conducting internal audit of payroll calculation is improved in order to increase the economic security of the enterprise, which, unlike the existing one, includes: a questionnaire, a general plan of verification, a program of verification, working documents. The proposed method of conducting an internal audit of payroll will enable to cover all aspects of payroll for actually working time, vacation, sick leave, and work on holidays and night time, to investigate the legality, correctness, timeliness, conformity, displaying them in the account, timely detection of violations, conduct a qualitative audit and increase the economic safety of the enterprise.

Ключові слова: внутрішній аудит, нарахування, заробітна плата, відпускні, лікарняні, святкові дні, нічний час.

Key words: internal audit, accrual, wages, vacation, sick leave, holidays, night time.

ВСТУП

Заробітна плата є доходом працівників підприємства, яку після нарахування відносять до витрат. У випадку виявлення порушення зменшення суми нарахованої заробітної плати або роботи працівників без офіційного оформлення, на підприємства накладаються фінансові санкції та адміністративний штраф. Для своєчасного попередження цих помилок підприємства проводять внутрішній аудит нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час, відпускні, лікарняні, роботу у святкові дні та нічний час, а також відображення їх в обліку та звітності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемними питаннями внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Бутинець Ф.Ф., Гончарук Я.А., Гордієнко Н.І., Давидов Г.М., Дерій В.А., Іванова Н.А., Карпенко М.Ю., Кулаковська Л.П., Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Огічук М.Ф., Піча Ю.В., Савченко В.Я., Сахарцева І.І., Усач Б.Ф. та інші. Автори розглядають це питання зі своєї точки зору та акцентують увагу на різних аспектах проведення аудиту нарахування заробітної плати. Проте саме питання методики внутрішнього

Таблиця 1. Анкета перевірки нарахування заробітної плати

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	Чи були виявлені помилки при перевірці контролюючими органами нарахування заробітної плати за: - фактично відпрацьований час, - відпускні, - лікарняні, - роботу у святкові дні; - роботу у нічний час?				
2	На якому рахунку ведеться облік нарахування заробітної плати: - 661; - 662; - 663?				
3	На яких рахунках відображаються витрати з оплати праці на Вашому підприємстві: - 15; - 23; - 91; - 92; - 93; - 94; - 97?				
4	Які нарахування заробітної плати були на підприємств за перевіряє мий період: - фактично відпрацьований час, - відпускні, - лікарняні, - роботу у святкові дні; - роботу у нічний час?				
5	На якому рахунку ведеться облік допомоги за тимчасову непрацездатність до п'яти днів: - 23; - 378; - 651; - 91; - 92; - 93; - 94; - 97?				
6	На якому рахунку ведеться облік допомоги за тимчасову непрацездатність після п'яти днів: - 23; - 378; - 651; - 91; - 92; - 93; - 94; - 97?				
6	Для нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для працівників, які мають стаж більше шести місяців протягом останніх дванадцяти місяців визначають: - сукупну суму доходу, на яку нарахований єдиний соціальний внесок за розрахунковий період; - кількість календарних днів у цьому періоді; - кількість календарних днів непрацездатності; - відсоток у залежності від страхового стажу працівника?				
7	При нарахуванні розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для працівників, які мають стаж менше шести місяців протягом останніх дванадцяти місяців визначають: - середньоденну заробітну плату за фактично відпрацьовані календарні місяці виходячи з нарахованого за цей період доходу з урахуванням коефіцієнту страхового стажу; - середньоденну зарплату виходячи з розміру мінімальної заробітної плати (німальна заробітна плата, встановлена в місяці настання страхового випадку, яку ділимо на 30,44); - порівнюються дві величини середньоденної заробітної плати, для розрахунку допомоги вибирається менша?				
8	При перевірці правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для сумісників визначають: - щомісячну сумарну заробітну плату за основним місцем роботи; - щомісячну сумарну заробітну плату за місцем роботи за сумісництвом; - максимальну величину бази нарахування єдиного внеску; - щомісячну сумарну заробітну плату, з якої розраховується допомога, за основним місцем роботи та за місцем роботи за сумісництвом не може перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску?				
9	При нарахуванні розміру відпускних визначають: - сукупну суму доходу 12 місяців, що передують місяцю надання відпустки або надання компенсації за невикористану відпустку; - кількість календарних днів у 12 місяців за виключенням святкових днів; - кількість календарних днів відпустки?				
10	При нарахуванні розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, праця яких оплачується годинними або денними ставками визначають: - подвійний розмір годинної або денної ставка; - одинарний розмір годинної або денної ставка та відгул; - кількість відпрацьованих днів святкових і неробочих днів?				
11	При нарахуванні розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, які одержують місячний оклад визначають: - одинарний розмір зверху окладу, якщо робота у святковий і неробочий день провадилася в межах місячної норми робочого часу; - подвійний розмір зверху окладу, якщо робота провадилася понад місячну норму; - кількість відпрацьованих днів святкових і неробочих днів?				
12	При нарахуванні розміру оплати праці у нічний час визначають: - підвищений розмір встановлюваний генеральною, галузевою (регіональною) угодами та колективним договором; - не нижче 20% тарифної ставки (окладу) за кожну годину роботи у нічний час; - кількість відпрацьованих нічних годин?				
13	Нічним час діє: - з 18 до 6 ранку; - з 20 до 8 ранку; - з 20 до 6 ранку; - з 22 до 6 ранку?				

Таблиця 2. Загальний план проведення внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати

Етап перевірки	Процедури перевірки	Докази	Період проведення	Викон авці
Підготовчий	Знайомство з нормативно-правовою базою, що регламентує порядок нарахування, сплати, ведення обліку нарахування заробітної плати	Законодавчі акти Звіти попередніх, перевірок, накази.		
Основний	Перевірка правильності визначення залишку на рахунках обліку заробітної плати. Перевірка правильності нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час. Перевірка правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для працівників, які мають стаж більше шести місяців протягом останніх дванадцяти місяців. Перевірка правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для працівників, які мають стаж менше шести місяців протягом останніх дванадцяти місяців. Перевірка правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для сумісників. Перевірка правильності нарахування розміру відпускних. Перевірка правильності нарахування розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, праця яких оплачується годинними або денними ставками. Перевірка правильності нарахування розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, які одержують місячний оклад. Перевірка правильності нарахування розміру оплати праці у нічний час. Перевірка правильності кореспонденції рахунків нарахування заробітної плати	Журнал 3, головна книга, Баланс, довідка бухгалтерії, платіжне доручення, виписка банку, таблиць обліку робочого часу, розрахункова відомість, накази		
Завершальний	Складання звіту за результатами перевірки	Звіт		

аудиту нарахування заробітної плати для підвищення економічної безпеки підприємства розкрито недостатньо і потребує подальшого дослідження.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є удосконалення методики внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати для підвищення економічної безпеки підприємства.

Внутрішній аудит нарахування заробітної плати здійснюється з метою встановлення правильності та своєчасності нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час, відпускні, лікарняні, роботу у святкові дні та нічний час, відображення в обліку та складання звітності.

Завдання проведення внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати, а саме здійснити перевірку правильності: визначення залишку на рахунках обліку заробітної плати, нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час, нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для працівників та сумісників, нарахування розміру відпускних, нарахування розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, нарахування розміру оплати праці у нічний час, кореспонденції рахунків нарахування заробітної плати.

Анкету перевірки нарахування заробітної плати подано в таблиці 1.

У програмі внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати відображені основні процедури для вирішення встановлених завдань перевірки. Одержавши в процесі попереднього планування дані, приступають до розробки загального плану внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати (табл. 2).

Програму внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати наведено в таблиці 3.

Для вирішення поставлених завдань аудиту нарахування заробітної плати пропонуємо робочі документи аудитора (табл. 4—12), які на думку авторів стануть обґрунтованими доказами якісного проведення перевірки.

ВИСНОВКИ

У роботі удосконалена методика проведення внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати для підвищення економічної безпеки підприємства, яка на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план перевірки, програму перевірки, робочі документи. Запропонована методика проведення внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати надасть змогу охопити всі аспекти нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час, відпускні, лікарняні, роботу у святкові дні та нічний час, дослідити законність, правильність,

Таблиця 3. Програма внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати

№	Мета	Перелік процедур	Критерії якості	Докази	Код робочого документа	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	Впевнитись у правильності визначення залишку на рахунках обліку заробітної плати	Перевірка правильності визначення залишку на рахунках обліку заробітної плати	А, Б, В, Г, Є	Журнал 5, Головна книга, Баланс	ЗП-1			
2	Впевнитись у правильності нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час	Перевірка правильності нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час	А, Б, В, Г	Довідка бухгалтерії, табель обліку робочого часу, розрахункова відомість, накази	ЗП-2			
3	Впевнитись у правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для працівників, які мають стаж більше шести місяців протягом останніх дванадцяти місяців	Перевірка правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для працівників, які мають стаж більше шести місяців протягом останніх дванадцяти місяців	А, Б, В, Г	Довідка бухгалтерії, табель обліку робочого часу, розрахункова відомість, накази	ЗП-3			
4	Впевнитись у правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для працівників, які мають стаж менше шести місяців протягом останніх дванадцяти місяців	Перевірка правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для працівників, які мають стаж менше шести місяців протягом останніх дванадцяти місяців	А, Б, В, Г	Довідка бухгалтерії, табель обліку робочого часу, розрахункова відомість, накази	ЗП-4			
5	Впевнитись у правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для сумісників	Перевірка правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для сумісників	А, Б, В, Г	Довідка бухгалтерії, табель обліку робочого часу, розрахункова відомість, накази	ЗП-5			
6	Впевнитись у правильності нарахування розміру відпускних	Перевірка правильності нарахування розміру відпускних	А, Б, В, Г	Довідка бухгалтерії, табель обліку робочого часу, розрахункова відомість, накази	ЗП-6			
7	Впевнитись у правильності нарахування розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, праця яких оплачується годинними або денними ставками	Перевірка правильності нарахування розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, праця яких оплачується годинними або денними ставками	А, Б, В, Г	Довідка бухгалтерії, табель обліку робочого часу, розрахункова відомість, накази	ЗП-7			
8	Впевнитись у правильності нарахування розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, які одержують місячний оклад	Перевірка правильності нарахування розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, які одержують місячний оклад	А, Б, В, Г	Довідка бухгалтерії, табель обліку робочого часу, розрахункова відомість, накази	ЗП-8			
9	Впевнитись у правильності нарахування розміру оплати праці у нічний час	Перевірка правильності нарахування розміру оплати праці у нічний час	А, Б, В, Г	Довідка бухгалтерії, табель обліку робочого часу, розрахункова відомість, накази	ЗП-9			
10	Впевнитись у правильності кореспонденції рахунків нарахування заробітної плати	Перевірка правильності кореспонденції рахунків нарахування заробітної плати	А, Б, Г	Журнал 5, Головна книга	ЗП-10			

Критерії якості аудиторської перевірки: наявність – А; правдивість – Б; права та зобов'язання – В; повнота – Г; вимірювання – Д; оцінку вартості – Е; подання і розкриття – Є.

Таблиця 4. Робочий документ ЗП-1 – Перевірка правильності визначення залишку на рахунках обліку заробітної плати

Рахунок	Журнал 5	Головна книга	Баланс	Відхилення	
				Головної книги від Журналу 5	Балансу від Головної книги
661					
662					
663					

Таблиця 5. Робочий документ ЗП-2 – Перевірка правильності нарахування заробітної плати за фактично відпрацьований час

Період	ПІБ	За даними підприємства	За даними аудиту				Відхилення
			Оклад	Кількість робочих днів в місяці	Кількість відпрацьованих днів в місяці	Нараховано	
1	2	3	4	5	6	7=4÷5×6	8

Таблиця 6. Робочий документ ЗП-3 – Перевірка правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для працівників, які мають стаж більше шести місяців протягом останніх дванадцяти місяців

Період	ПІБ	За даними підприємства	За даними аудиту					Відхилення
			сукупна сума доходу, на яку нарахований єдиний соціальний внесок за розрахунковий період	кількість календарних днів у цьому періоді	кількість календарних днів непрацездатності	% у залежності від страхового стажу працівника	нараховано лікарняних	
1	2	3	4	5	6	7	$8=(4+5 \times 6) \times 7$	9

Таблиця 7. Робочий документ ЗП-4 – Перевірка правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для працівників, які мають стаж менше шести місяців протягом останніх дванадцяти місяців

Період	ПІБ	За даними підприємства	За даними аудиту			Відхилення
			середньоденна заробітна плата за фактично відпрацьовані календарні місяці виходячи з нарахованого за цей період доходу з урахуванням коефіцієнту страхового стажу	середньоденна зарплата виходячи з розміру мінімальної заробітної плати (німальна заробітна плата, встановлена в місяці настання страхового випадку, яку ділимо на 30,44)	нараховано лікарняних (порівнюються дві величини середньоденної заробітної плати, для розрахунку допомоги вибирається менша)	
1	2	3	4	5	6	7

Таблиця 8. Робочий документ ЗП-5 – Перевірка правильності нарахування розміру допомоги з тимчасової непрацездатності для сумісників

Період	ПІБ	За даними підприємства	За даними аудиту				Відхилення
			щомісячна сумарна заробітна плата за основним місцем роботи	щомісячна сумарна заробітна плата за місцем роботи за сумісництвом	максимально і величини бази нарахування єдиного внеску.	нараховано лікарняних (щомісячна сумарна заробітна плата, з якої розраховується допомога, за основним місцем роботи та за місцем роботи за сумісництвом не може перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску)	
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 9. Робочий документ ЗП-6 – Перевірка правильності нарахування розміру відпускних

Період	ПІБ	За даними підприємства	За даними аудиту				Відхилення
			сукупна сума доходу 12 місяців, що передують місяцю надання відпустки або надання компенсації за невикористану відпустку	кількість календарних днів у 12 місяців за виключенням святкових днів	кількість календарних днів відпустки	нараховано відпускних	
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 10. Робочий документ ЗП-7 – Перевірка правильності нарахування розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, праця яких оплачується годинними або денними ставками

Період	ПІБ	За даними підприємства	За даними аудиту			Відхилення	
			годинна або денна ставка	подвійний розмір	кількість відпрацьованих днів святкових і неробочих днів		
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 11. Робочий документ ЗП-8 – Перевірка правильності нарахування розміру оплати праці у святковий і неробочий день працівникам, які одержують місячний оклад

Період	ПІБ	За даними підприємства	За даними аудиту			Відхилення	
			годинна або денна ставка	- одинарний розмір зверх окладу, якщо робота у святковий і неробочий день провадилася в межах місячної норми робочого часу; - подвійний розмір зверх окладу, якщо робота провадилася понад місячну норм	кількість відпрацьованих днів святкових і неробочих днів		нараховано за роботу у святковий і неробочий дні
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 12. Робочий документ ЗП-9 – Перевірка правильності нарахування розміру оплати праці у нічний час

Період	ПІБ	За даними підприємства	За даними аудиту				Відхилення
			тарифна ставка (оклад)	підвищений розмір встановлюваний генеральною, галузевою (регіональною) угодами та колективним договором, але не нижче 20% тарифної ставки (окладу) за кожну годину роботи у нічний час	кількість відпрацьованих нічних годин (нічний час діє з 10 години вечора до 6 години ранку)	нараховано за роботу у нічний час	
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 13. Робочий документ ЗП-10 – Перевірка правильності кореспонденції рахунків нарахування заробітної плати

Зміст операції	За даними підприємства			За даними аудиту			Відхилення та запропоноване виправлення		
	Дт	Кт	Сума, грн	Дт	Кт	Сума, грн	Дт	Кт	Сума, грн

своєчасність, відповідність, відображення їх в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний аудит та підвищити економічну безпеку підприємства.

Література:

1. Макаренко А.П. Аудит: навч.-метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста. — Запоріжжя: ЗДІА, 2016. — 184 с.

2. Макаренко А.П. Організація і методика аудит: навч.-метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста. — Запоріжжя: ЗДІА, 2015. — 190 с.

3. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту касових операцій для підвищення ефективності діяльності підприємства / Т.О. Меліхова, Т.В. Манойло // Регіональна бізнес-економіка та управління. — 2013. — № 2. — С. 97—106.

4. Меліхова Т.О. Удосконалення документального забезпечення аудиту розрахунків з підзвітними особами з метою якісного проведення перевірки / К.О.Новосьолова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. — 2012. — Вип. 36. — С. 108—116.

5. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту ефективності використання основних засобів на підприємстві / Т.О. Меліхова, О. Буркова // Економічний аналіз. — 2012. — Вип. 11. — Ч. 4. — С. 257—264.

6. Меліхова Т.О. Економічна безпека підприємства: формування, контроль, ефективність: монографія. — Херсон, Видавничий дім "Гельветика", 2018. — 632 с.

7. Меліхова Т.О. Удосконалення документування обліку розрахунків з покупцями та замовниками з метою зміцнення інформаційної безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, Ф.О. Гавриленко // Інвестиції: практика та досвід, 2018. — № 2. — С. 24—32.

8. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту виробничих запасів для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, Н.С. Ніколаєнко // Економіка та держав. — 2017. — № 1. — С. 51—55.

9. Меліхова Т.О. Удосконалення документального забезпечення аудиту розрахунків з підзвітними особами з метою якісного проведення перевірки / Т.О. Меліхова, К.О. Новосьолова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. — 2012. — Вип. 36. — С. 108—116.

10. Теорія і практика документування в обліку і аудиті: навч.-метод. посібник. — Ч. 2 / А.П. Макаренко, О.М. Панченко, А. В. Таратута, Т.О. Меліхова, А.А. Птіцина; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2011. — 127 с.

11. Макаренко А.П. Теоретико-методичні основи та практичні підходи до вдосконалення аудиту лізингових операцій / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова // Економічний вісник Запорізької державної. — 2016. — № 6. — С. 164—171.

12. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту податку на прибуток для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, М.М. Бикова // Агросвіт, 2017. — № 1—2. — С. 19—25.

13. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту податку на додану вартість для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, М.Ю. Бойко // Інвестиції: практика та досвід. — 2017. — № 1. — С. 34—39.

14. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту екологічного податку для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, О.С. Зуб // Ефективна економіка, 2016. — № 12 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?n=12&y=2016>

15. Подмешальська Ю.В. Удосконалення оцінки якості внутрішнього контролю на підприємстві / Ю.В. Подмешальська // Економічний вісник ЗДІА: збірник наукових праць. — Запоріжжя, 2012. — №2. — С. 106—114.

16. Салига С.Я. Аудит податків суб'єктів господарювання: монографія / С.Я. Салига, Т.О. Меліхова. — Запоріжжя: КПУ, 2011. — 224 с.

17. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту витрат на виробництво для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, В.В. Височина. Економіка та держава. — 2018. — № 1. — С. 69—75.

18. Меліхова Т.О. Внутрішній контроль виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз в системі управління фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, І.О. Федоров. // Агросвіт. — 2018. — №2. — С. 63—70.

19. Меліхова Т.О. Аналіз впливу податкового навантаження на рівень податкової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, О.В. Троян // Інвестиції: практика та досвід. — 2017. — № 20. — С. 33—37.

20. Макаренко А.П. Удосконалення аудиту короткострокової дебіторської заборгованості / А.П. Макаренко, Д.В. Ахмедова // Агросвіт. — 2018. — № 2. — С. 45—51.

21. Макаренко А.П. Аудит доходів від реалізації продукції як дієвий підвищення ефективності діяльності підприємства / А.П. Макаренко, М.В. Кутова // Інвестиції: практика та досвід: науково-практичний журнал. — 2018. — № 2. — С. 18—23.

22. Макаренко А.П. Удосконалення виробничих витрат на промислових підприємствах / А.П. Макаренко, С.А. Рамазанова // Економіка та держава: науково-практичний журнал. — 2018. — № 1. — С. 20—26.

23. Чакалова Н.С. Розробка робочих документів для проведення внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на промислових підприємствах / Н.С. Чакалова // Агросвіт. — 2018. — № 22. — С. 81—90.

24. Подмешальська Ю.В. Оцінка якості обліку в аудиті / Ю.В. Подмешальська // Вісник Дніпропетровського університету. Серія "Економіка". — 2011. — Вип. 5 (4). — С. 265—270.

25. Меліхова Т.О. Удосконалення обліку та аудиту заробітної плати у казначействі / Т.О. Меліхова, М.М. Іванова // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua>

26. Макаренко А.П. Державний фінансовий контроль: навч. посібник для ВНЗ: [гриф ЗДІА] / А.П. Макаренко, І.Я. Максименко, Т.О. Меліхова, О.П. Зоря. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 280 с.

27. Макаренко А.П. Соціальне страхування: сутність, значення та обліковий аспект: навч. посібник: [гриф ЗДІА]. / А.П. Макаренко, О.П. Зоря, Т.О. Меліхова, І.Я. Максименко. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 200 с.

28. Maksymenko I. Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine / I. Maksymenko, T. Melikhova // Baltic Journal of Economic Studies, Volume 3. — Number 5. — Riga: Publishing House "Baltija Publishing", 2017, P. 268—275.

29. Меліхова Т.О. Концептуальні основи обліку заробітної плати та аналізу податкового навантаження для підвищення рівня фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, М.Р. Єременко // Економічний вісник Донбасу: наук. журнал. — Луганськ, 2012. — Вип. 1 (27). — С. 150—155.

30. Меліхова Т.О. Документування обліку розрахунків за заробітною платою з метою зміцнення інформаційної безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, С. Голубенко // Складні системи і процеси. — Запоріжжя: КПУ, 2012. — № 1 (21). — С. 63—67.

31. Меліхова Т.О. Удосконалення аналітичного обліку розрахунків за заробітною платою для підвищення якості контролю / Т.О. Меліхова, М. Єременко // Матер. Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених, аспірантів та студентів "Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні", 28 лютого 2013 р.: збір. наук. праць. — Ірпінь: НУ ДПСУ, 2013. — Ч. 2. — С. 105—107.

32. Макаренко А.П. Оподаткування в системі обліку: навч.-метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, О.В. Гамова; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2015. — 147 с.

33. Макаренко А.П. Податкове планування та мінімізація податкових ризиків: навч. посібник: [рек. вченою радою ЗДІА] / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 260 с.

34. Подмешальська Ю.В. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник / Ю.В. Подмешальська, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 400 с.

35. Макаренко А.П. Концептуальні основи аудиту нарахування та утримання єдиного соціального внеску / А.П. Макаренко, Т.А. Віговська // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. — Полтава: ПДАА. — 2013. — Вип. 1 (6). — Т. 3. — С. 205—214.

36. Меліхова Т.О. Удосконалення методичних підходів до проведення аудиту нарахування та утримання єдиного соціального внеску з

підвищення ефективності контролю / Т.О. Меліхова, Т. Віговська // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. — Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2013. — № 5 (194). — Ч. 1. — С. 126—130.

37. Меліхова Т.О. Програма аудиту оподаткування заробітної плати підприємства / Т.О. Меліхова, М. Єременко Матеріали ХІХ Науково-технічної конференції студентів, аспірантів і викладачів в ЗДІА "Проблеми економічного розвитку у сучасних умовах" (м. Запоріжжя, 2014р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zgia.zp.ua>

38. Теорія і практика документування в обліку і аудиті: навч.-метод. посібник Ч. 2 / А.П. Макаренко, О.М. Панченко, Л.В. Таратута, Т.О. Меліхова, Л.А. Птіцина; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2011. — 127 с.

References:

1. Makarenko, A.P. Melikhova, T. O. and Beskosta, H. M. (2016), *Audyt [Audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

2. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Beskosta, H.M. (2015), *Orhanizatsiya i metodyka audyt [Organization and method of audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

3. Melikhova, T.O. and Manojlo, T.V. (2013), "Develop a program audit of cash transactions to improve the efficiency of enterprise activity", *Rehional'na biznes-ekonomika ta upravlinnia*, vol. 2, pp. 97—106.

4. Melikhova, T.O. and Novos'olova, K.O. (2012), "Improvements documentary providing audit settlements with accountable accountable persons for the purpose of quality inspection", *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoyi systemy Ukrainy*. vol. 36, pp. 108—116.

5. Melikhova, T.O. and Burkova, O. (2012), "Develop a program effectiveness audit of the use of fixed assets in the enterprise", *Ekonomichnyy analiz*, vol. 11, no. 4, pp. 257—264.

6. Melikhova, T.O. (2018), *Ekonomichna bezpeka pidpryyemstva: formyrovanye, kontrol, efektyvnist [Economical bezpeka p_dpriemstva: formavannya, control, effektivn_st]*, Kherson, Ukraine.

7. Melikhova, T.O. and Havrylenko, F.O. (2018), "Accompanied documenting of the region of rozrakhunkiv with purchases that the deputies of the merit of information about the security", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 24—32.

8. Melikhova, T.O. and Nikolayenko, N.S. (2017), "Development of an inventory audit program to increase financial security of the

enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 51—55.

9. Melikhova, T.O. and Novosolova, K.O. (2012), "Improvement of Documentary Provision of Audit of Payments with Accountable Persons for Quality Inspection", *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoyi systemy Ukrainy*, vol. 36, pp. 108—116.

10. Makarenko, A. P. Panchenko, O. M. Taratuta, L. V. and Melikhova, T.O. (2011), *Teoriya i praktyka dokumentuvannya v obliku i audyti*, [The theory and practice of documenting in accounting and audit], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

11. Makarenko, A.P. and Melikhova, T.O. (2016), "Theoretical and methodological foundations and practical approaches to improving the audit of leasing operations", *Ekonomichnyy visnyk Zaporizkoyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi*, vol. 6, pp. 164—171.

12. Melikhova, T.O. and Bykova, M.M. (2017), "Development of a profit tax audit program to increase the financial safety of the enterprise", *Ahrosvit*, vol. 1—2, pp. 19—25.

13. Melikhova, T.O. and Boyko, M.YU. (2017), "Development of a program for the audit of value added tax to increase the financial safety of the enterprise", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 1, pp. 34—39.

14. Melikhova, T.O. and Zub, O.S. (2016), "Development of Environmental Tax Audit Program for Increasing Financial Safety of an Enterprise", *Efektyvna ekonomika*, vol.12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?n=12&y=2016> (Accessed 20 Dec 2018).

15. Podmeshalska, Yu.V. (2012), "Udoskonalennya otsinky yakosti vnutrishnoho kontrolyu na pidpryyemstvi", *Ekonomichnyy visnyk ZDIA: zbirnyk naukovykh prats*, vol. 2, pp.106—114.

16. Salyha, S.Ya. and Melikhova, T.O. (2011), *Audyt podatkov sub'ektiv hospodariuvannya [Audit of Taxes of Business Entities]*, KPU, Zaporizhzhya, Ukraine.

17. Melikhova, T.O. and Vysochyna, V.V. (2018), "Development of a program for auditing production costs to improve the financial safety of the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 69—75.

18. Melikhova, T.O. and Fedorov, I.O. (2018), "Internal control of inventory for timely detection of threats in the system of financial security management of the enterprise", *Ahrosvit*, vol. 2, pp. 63—70.

19. Melikhova, T.O. and Troyan, O.V. (2017), "Analysis of the impact of the tax burden on the

level of tax security of the enterprise", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 20, pp. 33—37.

20. Makarenko, A.P. and Akhmyedova, D.V. (2018), "Improving the audit of short-term receivables", *Ahrosvit*, vol. 2, pp. 45—51.

21. Makarenko, A.P. and Kutova, M.V. (2018), "Audit of income from sales of products as an effective increase in the efficiency of the enterprise", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 18—23.

22. Makarenko, A.P. and Ramazanova, S.A. (2018), "Improvement of production costs at industrial enterprises", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 20—26.

23. Chakalova, N.S. (2018), "Working documents for the internal control of debits on the industrial enterprises", *Ahrosvit*, vol. 22, pp. 81—90.

24. Podmeshalska, Y.V. (2011), "Assessment of accounting quality in the audit", *Visnyk Dnipropetrovs'koho universytetu. Seriya "Ekonomika"*, vol. 5(4), pp. 265—270.

25. Melikhova, T.O. and Ivanova, M.M. (2018), "Accepting the area and the audit of the treasury", *Effektivnaya ekonomika*, vol.1, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua> (Accessed 20 Dec 2018).

26. Makarenko, A.P. Maksymenko, I. Ya. Melikhova, T. O. and Zorya, O.P. (2017), *Derzhavnyy finansovyy kontrol*, [State financial control], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

27. Makarenko, A.P. Zorya, O.P. Melikhova, T.O. and Maksymenko, I.Ya. (2017), *Sotsialne strakhuvannya: sutnist, znachennya ta oblikovyy aspekt*, [Social insurance: essence, value and accounting aspect], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

28. Maksymenko, I. and Melikhova, T. (2017), "Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine", *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 3, No. 5, pp. 268—275.

29. Melikhova, T.O. and Yeremenko, M.R. (2012), "Conceptual bases of the accounting of wages and analysis of a tax load for increase of a level of financial safety of the enterprise", *Ekonomichnyy visnyk Donbasu*, vol. 1 (27), pp. 150—155.

30. Melikhova, T.O. and Holubenko, S. (2012), "Documentation of accounting for payroll calculations in order to strengthen the information security of the enterprise", *Skladni systemy i protsesy*, vol. 1 (21), pp. 63—67.

31. Melikhova, T.O. and Yeremenko, M. (2013), "Improvement of the analytical accounting of wage settlements for improving the

quality of control", *Mater. Vseukr. nauk.-prakt. konf. molodykh vchenykh, aspirantiv ta studentiv "Stan ta perspektyvy rozvytku bukhhalterskoho obliku v Ukraini"*, [Mather. Allukr. Sciences-practical. Conf. young adulthood, aspirants, and students "Condition and prospect for the development of the accounting sector in Ukraine"], NU DPSU, Irpin', Ukraine, 28 Dec, vol. 2, pp. 105—107.

32. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Hamova, O.V. (2015), *Opodatkovannya v systemi obliku: navch.-metod. posibnyk*, [Taxation in the accounting system: teaching method. manual], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

33. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Chakalova, N.S. (2017), *Podatkove planuvannya ta minimizatsiya podatkovykh ryzykiv: navch. posibnyk*, [Tax planning and minimization of tax risks: teaching. manual], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

34. Podmeshalska, Yu. Melikhova, T.O. and Chakalova, N.S. (2017), *Bukhhaltersky oblik: navch.-metod. posibnyk*, [Accounting: teaching method. manual], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

35. Makarenko, A.P. and Vihovska, T.A. (2013), "Conceptual basis of audit of accrual and maintenance of a single social contribution", *Naukovi pratsi Poltavskoyi derzhavnoyi ahrarnoyi akademiyi*, vol. 1 (6), pp. 205—214.

36. Melikhova, T.O. and Vihovska, T. (2013), "Improvement of methodical approaches to audit of accrual and maintenance of a single social contribution for improving the effectiveness of control", *Visnyk Skhidnoukrayinskoho natsionalnoho universytetu im. V. Dalya*, vol. 5, pp. 126—130.

37. Melikhova, T.O. and Yeremenko, M. (2014), "Payroll Tax Audit Program", *Materialy XIX Naukovo-tekhnichnoyi konferentsiyi studentiv, aspirantiv i vykladachiv v ZDIA "Problemy ekonomichnoho rozvytku u suchasnykh umovakh"*, [Materials of the XIXth Scientific and Technical Conference of Students, Postgraduates and Teachers at ZDIA "Problems of Economic Development in Modern Conditions"], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine, available at: <http://zgia.zp.ua> (Accessed 20 Dec 2018).

38. Makarenko, A. P. Panchenko, O. M. Taratuta, L. V. and Melikhova, T.O. (2011), *Teoriya i praktyka dokumentuvannya v obliku i audyti* [The theory and practice of documenting in accounting and audit], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 26.12.2018 р.